

Peer Schaumburg-Müller & Erik Werlauff

FONDENES RETSFORHOLD

– erhvervsdrivende og
ikke-erhvervsdrivende fonde

Peer Schaumburg-Müller & Erik Werlauff

Fondenes retsforhold – erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde

1. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2019

ISBN 978-87-619-4069-8

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed

Sats og tryk: AKAPRINT a/s, Aarhus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	15
Forkortelser	17
Kapitel 1: Introduktion	19
1.1. Indføring	19
1.2. Erhvervsfondsloven af 2014	25
1.2.1. Ikrafttræden	25
1.2.2. Overgangsordninger	26
1.3. Senere ændringer	28
1.4. Sparekassefonde	31
1.5. Fondsloven	33
1.6. Fonde, som en del af den offentlige forvaltning?	36
Kapitel 2: Hvornår foreligger der en fond?	41
2.1. Fonden er "selvejende"	41
2.2. Grundbetingelserne for, at der foreligger en fond	42
2.3. Stifteren må ikke kunne udøve en ejers rådighed ("krympereglen")	53
2.4. Særlige regler om visse offentligretlige "fonde". "Stadfæstede" fonde	55
2.5. Regler om visse foreninger	57
2.6. Fond eller forening?	59
2.7. Fond eller arveretlig "succesionsrækkefølge"?	60
2.8. Kan der ske nyvurdering af fondens selvstændighed med tilbagevirkende kraft?	61
Kapitel 3: Hvornår er fonden erhvervsdrivende?	63
3.1. De to typer af fonde	63
3.2. Erhvervsdrivende i kraft af bestemmende indflydelse på et underliggende kapitalselskab	63

Indholdsfortegnelse

3.3.	Hvornår er en fond i øvrigt erhvervsdrivende?	69
3.4.	Registrering	70
3.5.	Nuanceret "erhvervsbegreb"	71
3.6.	Fonden kan ikke gennem vedtægter "skrive sig" ind i eller ud af en status som erhvervsdrivende fond.	72
3.7.	Bagatelgrænse for, hvornår en fond er erhvervsdrivende . .	72
3.8.	Moderfonden og dens datterselskab(er).	74
3.9.	Tvivl om, hvorvidt fonden er erhvervsdrivende	76
3.10.	Fonde, der pga. andet tilsyn falder uden for erhvervsfondslovens regler.	76
Kapitel 4: Vedtægten		81
4.1.	Fondens vedtægter	81
4.2.	Erhvervsdrivende fonde	81
4.3.	Ikke-erhvervsdrivende fonde.	96
Kapitel 5: Stiftelse, registrering og tilsyn		99
5.1.	Erhvervsdrivende fonde	99
5.1.1.	Stiftelse	99
5.1.2.	Anmeldelse, registrering og frister	102
5.1.3.	En eksisterende fonds overgang til eller fra erhvervsdrift	107
5.1.4.	Fondsmyndigheden	108
5.1.4.1.	Funktion.	108
5.1.4.2.	Klage.	111
5.1.4.3.	Gebyrer.	115
5.1.5.	Skifteretten og Sø- og Handelsretten.	115
5.1.6.	Digital kommunikation	116
5.1.7.	Erhvervsstyrelsens opgaver og kompetencer	118
5.2.	Ikke-erhvervsdrivende fonde.	122
5.3.	Registrering af reelle ejere	124
5.3.1.	Indføring.	124
5.3.2.	Erhvervsdrivende fonde	125
5.3.3.	Ikke-erhvervsdrivende fonde og foreninger.	132
Kapitel 6: Vedtægtsændringer. Ekstraordinære dispositioner uden vedtægtsændringer		137
6.1.	Indføring.	137

6.2.	Erhvervsdrivende fonde	138
6.2.1.	Vedtægtsændringer	138
6.2.2.	Krav om godkendelse af vedtægtsændring	139
6.2.3.	Ekstraordinære beslutninger uden vedtægtsændring	143
6.2.4.	“Administrative” vedtægtsændringer	148
6.2.5.	Væsentlige vedtægtsændringer	148
6.2.6.	Vedtægtsændring uden fondens tiltrædelse – tvangspermutation	155
6.3.	Ikke-erhvervsdrivende fonde	156
Kapitel 7: Grundkapital og frie reserver		163
7.1.	Erhvervsdrivende fonde	163
7.1.1.	Grundkapital og frie reserver	163
7.1.2.	Forhøjelse af grundkapitalen efter bestyrelsesbeslutning	167
7.1.2.1.	Forhøjelse som følge af arv eller gave til fonden	167
7.1.2.2.	Forhøjelse gennem overførsel af et beløb fra de frie reserver til grundkapitalen	169
7.1.3.	Nedsættelse af grundkapitalen efter bestyrelsesbeslutning	170
7.1.4.	Nedsættelse af grundkapitalen efter forhåndsbestemmelse herom i vedtægterne	172
7.1.5.	Reaktion ved kapitaltab	173
7.2.	Ikke-erhvervsdrivende fonde	174
7.2.1.	Indføring	174
7.2.2.	Kapitalkrav	175
Kapitel 8: Ledelse		183
8.1.	Erhvervsdrivende fonde	183
8.1.1.	Sammensætning af ledelsen	183
8.1.2.	Direktører og administrator	186
8.1.3.	Daglig ledelse og “overordnet” ledelse	188
8.1.4.	Frivillig og tvungen udtræden	190
8.1.5.	Forbud mod “stifterflertal” i bestyrelsen	196
8.1.6.	Vederlag til bestyrelsesmedlemmer	197
8.1.7.	Inhabilitet i bestyrelse og direktion	203

Indholdsfortegnelse

8.1.8.	Flertals- og quorumkrav	203
8.1.9.	Revisors deltagelse i bestyrelsesmøder mv.	204
8.1.10.	Bestyrelsen: Forretningsorden, formand, protokol, mødeindkaldelse, møde og årsregnskabsmøde	205
8.1.11.	Medarbejderrepræsentanter i bestyrelsen	208
8.1.12.	Generalklausul, koncernforhold og spekulation	213
8.1.13.	Tegningsret og repræsentation.	214
8.1.14.	Prokura	216
8.1.15.	God fondsledelse	217
8.2.	Ikke-erhvervsdrivende fonde.	223
Kapitel 9: Årsrapport og revision		235
9.1.	Indføring.	235
9.2.	Erhvervsdrivende fonde	235
9.2.1.	Årsregnskabet.	235
9.2.2.	Revision.	240
9.2.2.1.	Revisors funktion	240
9.2.2.2.	Valg af revisor	243
9.2.2.3.	Revisors fratræden	245
9.2.3.	Regnskabsmøde	246
9.3.	Ikke-erhvervsdrivende fonde.	247
9.3.1.	Årsregnskab	247
9.3.2.	Revision.	248
Kapitel 10: Uddeling/anvendelse og anden kapitalafgang		249
10.1.	Erhvervsdrivende fonde	249
10.1.1.	Indføring.	249
10.1.2.	Bestyrelsen træffer uddelingsbeslutninger inden for vedtægternes rammer	250
10.1.3.	Fondsmyndigheden kan gribe ind over for uddelingernes størrelse	258
10.1.4.	Uddeling til bestyrelse, direktion mv.	260
10.1.5.	Tilbagebetaling af ulovligt udbetalte midler	261
10.2.	Ikke-erhvervsdrivende fonde.	262
Kapitel 11: Granskning af fondens forhold		265
11.1.	Indføring.	265
11.2.	Reglerne om granskning.	265

Kapitel 12: Erstatnings- og strafansvar	271
12.1. Erhvervsdrivende fonde	271
12.1.1. Erstatning	271
12.1.2. Straf	278
12.2. Ikke-erhvervsdrivende fonde	279
Kapitel 13: Fusion, likvidation, opløsning og omdannelse	285
13.1. Erhvervsdrivende fonde	285
13.1.1. Indføring	285
13.1.2. Fusion	286
13.1.2.1. Fusion mellem erhvervsdrivende fonde .	286
13.1.2.2. Fusion med fondens datterselskab	289
13.1.2.3. Fondens fusion med en fond med hjemsted i udlandet	290
13.1.3. Opløsning	291
13.1.3.1. Indføring	291
13.1.3.2. Tvangsopløsning	292
13.1.3.3. Bestyrelsens beslutning om opløsning ved granskning og kapitaltab	294
13.1.4. Likvidation	294
13.1.5. Rekonstruktion og konkurs	299
13.2. Ikke-erhvervsdrivende fonde	300
13.2.1. Opløsning	300
13.2.2. Sammenlægning	302
13.3. Omdannelse/overgang mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde	302
Kapitel 14: Fondsbeskatning	305
14.1. Beskatning af fonde	305
14.2. Et særligt driftsomkostningsbegreb for fonde	313
14.3. Udvidet fradragsmulighed	314
14.4. Særlig fradragsmulighed	316
14.5. Sambeskatning	317
14.6. Beskatning ved succession til erhvervsdrivende fonde	319
14.7. Om særlige foreninger	323
Kapitel 15: Arv og gave til fonden – skat og afgift	327
15.1. Særlig beskatning af gaver til fonde	327

Indholdsfortegnelse

15.2. Fonden som arving	329
15.3. Arveafkald til fordel for fonden	331
15.4. Succession.	332
15.5. Skattefri overgang af en kapitalandel	333
BILAG	335
1. Forretningsorden	337
Indhold	338
2. Eksempel på redegørelse om god fondsledelse	353
3. Vejledninger for erhvervsdrivende фонде	
(fra Erhvervsstyrelsen)	361
3.a. God fondsledelse	361
3.b. Grundkapital og kapitalforhøjelse.	369
3.c. Kapitalnedsættelse.	375
3.d. Ledelsen	384
3.e. Ledelsen – ny erhvervsfondslov.	398
3.f. Bestyrelsens forretningsorden	413
3.g. Likvidation	418
3.h. Opmærksomhedspunkter for fondens bestyrelse.	425
3.i. Overgang mellem erhvervsdrivende og ikke- erhvervsdrivende.	430
3.j. Revisors rolle og særlige funktion.	436
3.k. Sparekassefonde.	452
3.l. Stiftelse	466
3.m. Uddelinger	474
3.n. Vedtægter med kommentarer	485
3.o. Vedtægtsændringer	511
3.p. Årsrapport	517
Litteratur	541
Domme og afgørelser	547
Stikord	549